

Briselē, 2025. gada 2. oktobrī
(OR. en)

13244/25

SOC 625
EMPL 412
GENDER 177
ANTIDISCRIM 86
JAI 1316
DROIPEN 109

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iep. dok. Nr.:	12756/1/25 REV 1
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē: prevencija, agrīna atklāšana un interence – <i>apstiprināšana</i>

1. Prezidentvalsts ir sagatavojusi projektu kopumu Padomes secinājumiem “Par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē: prevencija, agrīna atklāšana un interence”.
2. Secinājumus 2025. gada 3. jūlijā, 4. un 22. septembrī izskatīja Sociālu jautājumu darba grupa.

3. Par šīs piezīmes pielikumā izklāstīto teksta projektu ir panākta vienošanās pēc būtības.
 4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta nosūtīt šīs piezīmes pielikumā pievienoto secinājumu projektu *EPSCO* padomei apstiprināšanai tās 2025. gada 17. oktobra sanāksmē.
-

**Projekts – Padomes secinājumi par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē:
prevencija, agrīna atklāšana un intervence**

ŅEMOT VĒRĀ, KA

1. Dzimumu līdztiesība un cilvēktiesības ir Eiropas vērtību pamatā. Sieviešu un vīriešu līdztiesība ir viena no pamattiesībām un vērtība, uz kuras pamata Eiropas Savienība ir dibināta, un tā ir nostiprināta Līgumos un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”).
2. Līguma par Eiropas Savienības darbību 8. pantā ir noteikts, ka, “veicot savas darbības, Savienība tiecas novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem un sekmēt vienlīdzību”.
3. Hartā deklarēts – “vīriešu un sieviešu līdztiesība ir jānodrošina visās jomās” un “īkvienai personai ir tiesības uz fiziskās un garīgās neaizskaramības ievērošanu”.
4. Iemesls vardarbībai pret sievietēm un vardarbībai ģimenē ir meklējams vēsturiski veidotā un strukturālā sieviešu un vīriešu varas attiecību nevienlīdzībā, tostarp seksismā. Tie ir ar dzimumu saistītas vardarbības veidi, ko pret sievietēm un meitenēm galvenokārt veic vīrieši. Novērst un apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē ir sabiedrības pienākums, jo vardarbība grauj dzimumu līdztiesību un sieviešu un meiteņu tiesības uz līdztiesību visās dzīves jomās un traucē viņu līdztiesīgu iesaisti sabiedrībā un darba tirgū, un var izraisīt nopietnas sekas veselībai vai drošībai vai pat nāvi. Krīzes situācijas un konflikti ievērojami paaugstina ar dzimumu saistītas vardarbības risku. Sabiedrības, kas ir brīvas no vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē, ir ne vien veselīgākas un mazāk bīstamas, bet arī drošākas, labklājīgākas un demokrātiskākas.

5. Vardarbība pret sievietēm un vardarbība ģimenē izpaužas daudzās dažādās veidos, tostarp kā fiziska, psiholoģiska, seksuāla, ekonomiska un tehnoloģiju veicināta vardarbība, sieviešu dzimumorgānu kropļošana, piespiedu laulība, ar “goda aizstāvēšanu” saistīta vardarbība un feminicīds. Ar vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē saistītie rīcības modeļi ietver arī piespiedu kontroli.
6. Direktīvas (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu 6. apsvērumā atzīts, ka vardarbība pret sievietēm un vardarbība ģimenē var saasināties, ja persona ir pakļauta diskriminācijai, kuras pamatā ir dzimuma un jebkura cita diskriminācijas iemesla vai citu diskriminācijas iemeslu, kas minēti Hartas 21. pantā, kombinācija. Turklāt daži cietušie var būt pakļauti paaugstinātam vardarbības riskam atkarībā no viņu konkrētajiem apstākļiem, tostarp tiem, kas minēti Direktīvas 71. apsvērumā.
7. *Eurostat*, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*) un Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (*EIGE*) 2024. gada ES apsekojumā par vardarbību, kas saistīta ar dzimumu, atzīmē: kaut gan vairākums sieviešu, kuras ir piedzīvojušas vardarbību, par to ir informējušas kādu viņām tuvu cilvēku, tikai katra piektā sazinājās ar veselības aprūpes vai sociālo pakalpojumu sniedzēju un tikai katra astotā par notikušo ziņoja policijai. Tas nozīmē, ka apkārt esošiem cilvēkiem var būt centrāla loma, reaģējot, kad tie uzzina par vardarbību pret sievieti vai vardarbību ģimenē vai kad tiem par tādu rodas aizdomas, tostarp, iesaistoties vai atbalstot vardarbībā cietušo. Ikvienam var gadīties būt par apkārt esošu cilvēku, kurš vai nu zina, ka vardarbība notiek, vai kuram par to ir aizdomas. Tāpēc, lai nodrošinātu, ka cilvēki zina par to, kā atpazīt vardarbības pazīmes, kur vērsties pēc palīdzības un kā vislabāk reaģēt vai iejaukties, būtiska ir iedzīvotāju informētības uzlabošana un izglītošana.
8. Bērni, kuri savā ģimenē vai māsasaimniecībā ir pakļauti vai ir liecinieki vardarbībai pret sievietēm un vardarbībai ģimenē, paši par sevi jau ir vardarbībā cietušie, un pastāv risks, ka viņiem būs ilglaicīgas fiziskās un psihoemocionālās veselības problēmas, un viņu iesaiste sabiedrībā, tostarp izglītībā, var tādējādi tikt traucēta. Turklāt pastāv lielāks risks, ka viņi tiks pakļauti vardarbīgai rīcībai savās attiecībās nākotnē vai paši attīstīs vardarbīgu uzvedību.

9. Dzimumu līdztiesība ir nesaraucami saistīta ar noraidījumu vardarbībai pret sievietēm un vardarbībai ģimenē. *EIGE* savā 2024. gada dzimumu līdztiesības indeksā atzīmē: ja dzimumu līdztiesības līmenis ir augsts, pastāv mazāka iespēja, ka cilvēki akceptēs vardarbību pret sievietēm, un tas parāda, ka virzība uz ES, kurā pastāv dzimumu līdztiesība, ir būtiska, lai izskaustu vardarbību pret sievietēm.
10. Eiropas Komisija 2025. gada martā sieviešu tiesību ceļvedī izklāstīja savu ilgtermiņa redzējumu par to, kā sasniegt dzimumu līdztiesību; tajā tika izklāstīti svarīgākie principi un politikas mērķi, tostarp attiecībā uz visu veidu vardarbības pret sievietēm un meitenēm novēršanu un apkarošanu.
11. Sievietes un meitenes ir nesamērīgi pakļautas visu veidu ar dzimumu saistītai vardarbībai, tostarp tās ekstremālākajām un brutālākajām izpausmēm, piemēram, femīnicīdam. Arī vīrieši un zēni var ciest no vardarbības ģimenē un šajā sakarā var saskarties ar dzimumspecifiskām problēmām, jo dzimumu stereotipi un kaitīgas sociālās normas var viņus atturēt no vēršanās pie tuvas personas, no ārstēšanas vai palīdzības meklēšanas vai no ziņošanas par savu situāciju.
12. Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu preambulu dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai novērstu kaitīgu dzimumu stereotipu veidošanos, tādējādi izskaužot ideju par sieviešu mazvērtīgumu vai stereotipiem par sieviešu un vīriešu lomām. Tajos varētu ietvert arī pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka kultūru, paražas, reliģiju, tradīcijas vai godu nekad nevar uzskatīt vai izmantot par attaisnojumu vardarbībai pret sievietēm vai vardarbībai ģimenē vai iecietīgākai attieksmei pret šādiem noziedzīgiem nodarījumiem.

13. Gan ES, gan valstu līmenī ir panākts ievērojams progress centienos apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, tostarp ar to, ka ir pieņemta Direktīva (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu un ES ir pievienojusies Stambulas konvencijai. Tomēr šī nepieņemamā parādība joprojām ir izplatīta, un par to netiek pietiekami ziņots. Tādēļ ir vajadzīga turpmāka rīcība, jo īpaši pasākumi ar mērķi uzlabot vardarbības, kā arī vardarbības riska prevenciju un agrīnu atklāšanu, un pasākumi ar nolūku veicināt intervenci, pirms tā saasinās.
14. Tīkmēr beidzas termiņš dažādiem stratēģiskajiem satvariem, kas attiecas uz dzimumu līdztiesību, tostarp šādiem Komisijas paziņojumiem: Dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam, ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāns (*GAP*) III un ES rīcības plāns attiecībā uz sievietēm, mieru un drošību (2019.–2024. gads), kā arī ES rasisma apkarošanas rīcības plāns 2020.–2025. gadam un LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam.
15. Šī secinājumu kopuma pamatā ir līdz šim paveiktais darbs un politiskās apņemšanās, ko paudusi Eiropas Savienības Padome, Komisija, Eiropas Parlaments un attiecīgās ieinteresētās personas šajā jomā, tostarp pielikumā uzskaitītajos dokumentos,

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME AICINA DALĪBVALSTIS saskaņā ar to kompetenci un ņemot vērā situāciju valstī:

16. Īstenojot Direktīvu (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu, pienācīgi ņemt vērā prevencijas, agrīnas atklāšanas un intervences nozīmi. Paturot prātā minēto un nolūkā pievērsties nepietiekamas ziņošanas problēmai, īpaši svarīgi ir izstrādāt un īstenot efektīvus pasākumus, lai mudinātu jebkuru personu, kas zina vai kam pēc labas ticības ir aizdomas par to, ka ir notikuši vardarbības akti pret sievietēm vai vardarbība ģimenē vai ka ir gaidāmi vardarbības akti, ziņot par tiem kompetentajām iestādēm, nebaidoties no negatīvām sekām.

17. Veicināt attiecīgo jomu darba ņēmēju, tostarp to darba ņēmēju, kuri strādā ar minoritāšu un grūti sasniedzamām kopienām vai ar cilvēkiem neaizsargātās situācijās, apmācību, kā arī izpratnes veicināšanu un izglītošanu iedzīvotājiem kopumā, tostarp apkārt esošiem cilvēkiem, par piekļuvi informācijai un konsultācijām par drošiem un efektīviem veidiem, kā meklēt palīdzību un sniegt atbalstu vai citādi iejaukties vardarbības vai šķietama vardarbības riska gadījumos.
18. Veicināt starpnozaru partnerības, apmācību, koordināciju un sadarbību starp visiem attiecīgajiem dalībniekiem, lai, piemēram, veselības aprūpes darbinieki, policija, tiesu iestādes, pedagogi, sociālie dienesti, krīzes situācijā nonākušu personu un sieviešu patversmes, bērnu aizsardzības dienesti un pilsoniskā sabiedrība pēc iespējas ātrāk varētu atklāt riskus un pazīmes, kas liecina par dažādu veidu vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, tostarp fizisku, psiholoģisku, seksuālu, ekonomisku, tehnoloģiju veicinātu un ar “goda aizstāvēšanu” saistītu vardarbību, sieviešu dzimumorgānu kropļošanu, piespiedu laulību un feminicīdu, kā arī piespiedu kontroli, un savlaicīgi iejaukties, tostarp, izmantojot nosūtījumus.
19. Veikt pasākumus, lai veicinātu sieviešu ekonomisko spēcīgāšanu un finansiālo neatkarību, cita starpā uzlabojot viņu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū, jo sieviešu finansiālā neatkarība var uzlabot viņu spēju pamest vai izbeigt vardarbīgas attiecības vai situāciju, tādējādi novēršot vardarbības turpmāku eskalāciju.
20. Atbalstīt veselības aprūpes darbiniekiem, aprūpes darbiniekiem un sociālajiem darbiniekiem paredzētu instrumentu un apmācības izstrādi, lai palīdzētu viņiem atklāt vardarbības gadījumus pret grūtniecēm un jauniem vecākiem, paturot prātā, ka vardarbība var saasināties grūtniecības un dzemdību laikposmā, ka grūtniecība sniedz iespēju iejaukties, jo pastāv biežāka saskare starp cietušajiem, vardarbības veicējiem un veselības, sociālajiem un aprūpes darbiniekiem, un ka grūtniecības un dzemdību laikposms tāpēc var dot iespēju iejaukties un apturēt vardarbīgu uzvedību.

21. Veikt pasākumus, lai aizsargātu un atbalstītu bērnus, kuri dzīvo vidē, kur pastāv vardarbība pret sievietēm vai vardarbība ģimenē, vai šādas vardarbības risks, kā arī bērnus, kuri ir zaudējuši vecāku feminicīda vai intīmā partnera vardarbības dēļ, tostarp, lai rīkotos atbilstoši faktam, ka šādi bērni paši par sevi ir cietušie, un samazinātu risku, ka šādiem bērniem vēlāk dzīvē attīstīsies vardarbīga uzvedība vai viņi paši atkal kļūs par cietušajiem.
22. Veicināt izpratni, jo īpaši bērnu un jauniešu vidū, par dzimumu līdztiesību un par veselīgām attiecībām un piekrišanas kultūru, tostarp par uz savstarpēju piekrišanu balstītām seksuālajām attiecībām, kā arī par pazīmēm, kas liecina par vardarbību pret sievietēm un meitenēm un vardarbību ģimenē, un par tās apmēru un sekām gan tiešsaistē, gan bezsaistē, un nodrošināt, ka visā viņu attīstības gaitā viņiem ir pieejama vecumam atbilstoša palīdzība, padomi un atbalsts.
23. Veicināt pieklūstamas programmas vardarbības veicēju ārstēšanai, nepieciešamības gadījumā iesaistot viņu ģimenes, un minētajās programmās iekļaut aizsardzības pasākumus ar mērķi novērst atkārtotu viktimizāciju, lai atbalstītu vardarbības veicēju rehabilitāciju un apturētu viņu vardarbīgo uzvedību, kā arī pārtrauktu vardarbības ciklu no paaudzes uz paaudzi.

AICINA EIROPAS KOMISIJU UN DALĪBVALSTIS saskaņā ar to kompetenci un attiecīgā gadījumā iesaistot Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu (*EIGE*) un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru (*FRA*):

24. Uzlabot datu par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē un par šādas vardarbības ietekmi uz cietušajiem un sabiedrību vākšanu, analīzi, publicēšanu un izmantošanu un nodrošināt, ka šie dati ir sadalīti vismaz pēc cietušā un vardarbības veicēja dzimuma un vecuma grupas (bērns/pieaugušais) un, ja tas ir iespējams un ir lietderīgi, ietver saistību starp cietušo un vardarbības veicēju, kā arī nodarījuma veidu, lai varētu veikt uz pierādījumiem balstītus un mērķtiecīgus pasākumus, vienlaikus ņemot vērā arī to, ka vardarbība pret sievietēm un vardarbība ģimenē var saasināties, ja persona ir pakļauta diskriminācijai, kuras pamatā ir dzimuma un kāda cita diskriminācijas iemesla vai citu diskriminācijas iemeslu, kas minēti Hartas 21. pantā, kombinācija, un ka daži cietušie var būt pakļauti paaugstinātam vardarbības riskam atkarībā no viņu konkrētajiem apstākļiem, tostarp tiem, kas minēti Direktīvas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu 71. apsvērumā.
25. Atzīstot, ka bērni, kuri ir liecinieki vardarbībai, paši par sevi ir cietušie, veikt pētījumus par vardarbību pret sievietēm vai vardarbību ģimenē, kuras liecinieki ir bērni, tostarp par šīs parādības apmēru un tās ilgtermiņa ietekmi uz šādiem bērniem, un vairoti izpratni par pieredzētas vardarbības problēmu.
26. Veicināt pētniecību, inovāciju, izglītību un paraugprakses apmaiņu par visu veidu vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu, izmantojot prevenciju, agrīnu atklāšanu un intervenci.

27. Pieņemt un īstenot rīcības plānus, kuru mērķis ir apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, ietverot pasākumus, ar ko veicina prevenciju, agrīnu atklāšanu un intervenci, un nodrošināt, ka šie plāni ir daudzdisciplināri, īstenojami, pienācīgi finansēti un izstrādāti, jēgpilni apspriežoties ar pilsonisko sabiedrību, tostarp ar sieviešu organizācijām.
28. Sabiedrībā kopumā, jo īpaši izglītības iestādēs, veicināt izpratni par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, tostarp par tās apmēru un sekām, īpašu uzmanību pievēršot apkārt esošo cilvēku lomai un viņu spējai iejaukties, kā arī uzrunājot gan sievietes, gan vīriešus.
29. Aktīvi veicināt un popularizēt vīriešu un zēnu iesaistīšanos gan kā dzimumu līdztiesības veicinātājiem, gan labuma guvējiem, tostarp, veicot pasākumus, lai apkarotu dzimumu stereotipus un kaitīgas sociālās normas tiešsaistē un bezsaistē, un pasākumus, ar kuriem vīriešus un zēnus iesaista prevencijā, agrīnā atklāšanā un intervencē, paturot prātā, ka bērni jau no agrīna vecuma tiek pakļauti plaši izplatītiem stereotipiskiem, objektificējošiem un seksualizējošiem meiteņu un sieviešu attēlojumiem kā tiešsaistē, tā arī bezsaistē, kas var sekmēt to, ka turpina pastāvēt kaitīgi uzskati par dzimtes lomām un attieksme pret tām, kā arī trivializēt ar dzimumu saistītu vardarbību, jo īpaši vardarbību pret sievietēm un meitenēm. Veicināt pasākumus nolūkā stiprināt ikvienas personas psihoemocionālo veselību un apkarot dzimumu stereotipus un negatīvas sociālās normas, tostarp tabu, kas attur sievietes un meitenes, bet īpaši vīriešus un zēnus, no ievainojamības izpaušanas, tādējādi ierobežojot viņu spēju meklēt atbalstu, kad tas ir nepieciešams, tostarp situācijās, kad pret viņiem tiek vērsta vardarbība vai viņus biedē risks, ka viņi varētu kļūt par vardarbības veicējiem.

AICINA EIROPAS KOMISIJU:

30. Izstrādājot turpmākus stratēģiskos dokumentus, piemēram, atsevišķu augsta līmeņa dzimumu līdztiesības stratēģiju laikposmam pēc 2025. gada, kas ietver gan mērķtiecīgus pasākumus, gan dzimumperspektīvas sistemātisku integrāciju ES politikā un darbībās, iekļaut pasākumus, kuru mērķis ir apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē gan tiešsaistē, gan bezsaistē, tostarp pasākumus prevencijai, agrīnai atklāšanai un intervencei, kas ietverti šajos secinājumos.
-

Atsauces dokumenti

1. ES tiesību akti

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1385 (2024. gada 14. maijs) par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu

2. Padome

Padomes secinājumi “Vardarbības pret sievietēm izskaušana Eiropas Savienībā”
(dok. 6585/10)

Padomes secinājumi “Pret sievietēm vērstas vardarbības apkarošana un atbalsta pakalpojumu sniegšana no vardarbības ģimenē cietušajiem” (dok. 17444/12)

Padomes secinājumi “Pret sievietēm un meitenēm vērstas visa veida vardarbības, tostarp sieviešu dzimumorgānu kropļošanas, novēršana un apkarošana” (dok. 9543/14)

Padomes secinājumi par Covid-19 sociālekonomisko ietekmi uz dzimumu līdztiesību
(dok. 8878/21)

Padomes secinājumi par sieviešu ekonomisko iespēju un finansiālās neatkarības nodrošināšanu kā virzību uz dzimumu patiesu līdztiesību (dok. 8957/24)

Padomes secinājumi par sieviešu un meiteņu psihoemocionālās veselības stiprināšanu, veicinot dzimumu līdztiesību (dok. 16366/24)

Padomes secinājumi par dzimumu līdztiesības veicināšanu MI virzītā digitālajā laikmetā:
6. horizontālais pārskats par to, kā dalībvalstis un ES iestādes īsteno Pekinas Rīcības platformu (dok. 9984/25)

3. Eiropas Komisija

“Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam”.
(Dok. 6678/20. Komisijas atsauce: COM(2020) 152 final)

“Savienība, kurā valda līdztiesība: LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam”.
(Dok. 13081/20. Komisijas atsauce: COM(2020) 698 final)

Sieviešu tiesību ceļvedis. (Dok. 6756/25. Komisijas atsauce: COM(2025) 97 final)

4. Eiropas Parlaments

Eiropas Parlamenta 2021. gada 16. septembra rezolūcija ar ieteikumiem Komisijai par to, lai dzimumbalstīta vardarbība tiktu iekļauta kā jauna noziegumu joma LESD 83. panta 1. punktā uzskaitītajā noziegumu jomu sarakstā (2021/2035(INL))

5. Eurostat, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (FRA) un Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE)

EU gender-based violence survey (ES apsekojums par vardarbību, kas saistīta ar dzimumu)
(2024)

6. Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE)

Intimate partner violence and witness intervention: what are the deciding factors? (Intīmā partnera vardarbība un liecinieku intervence: kādi ir noteicošie faktori?) (2020)

Combating Cyber Violence against Women and Girls (Kibervardarbības pret sievietēm un meitenēm apkarošana) (2022)

Gender Equality Index (Dzimumu līdztiesības indekss) (2024)

https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities?language_content_entity=en

7. Apvienoto Nāciju Organizācija

Pekinas deklarācija un rīcības platforma (ANO programma dzimumu līdztiesībai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai sievietēm)

Konvencija par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*)

8. Eiropas Padome

Eiropas Padomes Konvencija par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu ("Stambulas konvencija") (*CETS* Nr. 210)

9. Citi

Effects of domestic violence on children (Vardarbības ģimenē ietekme uz bērniem)

(Sieviešu veselības birojs, ASV Veselības un sociālo pakalpojumu departaments, 2024)

<https://womenshealth.gov/relationships-and-safety/domestic-violence/effects-domestic-violence-children#references>
